

LËNDA: LETËRSI

1. Në poezinë e Serembes “Vrull”, fjala vetmi nënkupton:

*Zogj të bukur këndojnë me hare,
Po zemra do më plasë mua në gji:
I helmuar shkoj jetën te ky dhe:
Mërzitem në katund, në vetmi.*

- A) vetminë e individualistit.
- B) vetminë e njeriut të dëshpëruar dhe pa shokë.
- C) vetminë e shkaktuar nga humbja e dashurisë.
- D) vetminë e shkaktuar nga keqardhja për moshën e thyer.

2. Detaji i lules në vargjet e mëposhtme, marrë nga poema “Andrra e jetës” e Ndre Mjedës, nënkupton:

*U shty vjeshta dhe krizantemi;
vetëm varreve lulzon;
Landët’ e pyllit gjith’ ka kemi
tue fry veri po i cungon.*

- A) ardhmërinë.
- B) një parapërgatitje për afrimin e vdekjes.
- C) një peizazh të zymtë dimri.
- D) se fati i njeriut është ndryshe nga ai i natyrës.

3. Në fund të poemës “Andrra e jetës” e Ndre Mjedës, Lokja ndihet e brengosur, sepse:

- A) duhej të kishte qenë një nënë më e mirë.
- B) ka frikë nga vdekja që po i afron.
- C) ndihet e vetmuar.
- D) Zoga e ka zhgënjyer.

Provimet me zgjedhje

II. Po me oh! Gjirin ta godas...
dh'e e hap ah! Gjirin me një ças
dh'i ngij ah zogjt-e vdes me gas

- A) Idenë e vetëflijimit për tjetrin.
- B) Komunikimin midis botës materiale dhe shpirtërore.
- C) Njëjtësimin e poetit me këngën.
- D) Misionin e poetit në shoqëri.

8. Për cilin nga shkrimtarët e mëposhtëm, panteizmi përbën thelbin e mendimit të tij filozofik?

- A) Çajupi,
- B) De Rada,
- C) Naim Frashëri,
- D) Zef Serembe.

9. Shkaqet e rebelimit të malësorit, në poezinë “Recital i malësorit” të Migjenit, lidhen me:

- A) konfliktet sociale.
- B) luftën ideologjike.
- C) mospajtimin shtet-individ.
- D) varfërinë ekonomike

10. Motivi qendror i poezisë “Recital i malësorit” është ai i:

- A) mjerimit,
- B) revoltës,
- C) tradhtisë,
- D) vdekjes.

11. Nisur nga konteksti i poezisë “Recital i malësorit”, mali simbolizon:

- A) ngrirjen dhe prapambetjen,
- B) mos dhunimin,
- C) qëndresën,
- D) vetminë krenare.

12. Në romanin “Lumi i vdekur” të Jakov Xoxes, figura çelës, rreth së cilës vërtiten të gjitha figurat e tjera, është ajo e:

- A) Adilit,
- B) Koz Dynjasë,
- C) Pilo Shpiragut,
- D) Vitës.

13. Në romanin “Lumi i vdekur” tensioni arrin pikën kulminante, kur:

- A) lumi përmyt fshatin.
- B) Pilo Shpiragu i jep vajzën beut.
- C) Pilo Shpiragu rrihet nga xhandarët.
- D) Vita arratiset nga beu.

14. Në romanin “Qyteti i fundit”, të Petro Markos, Ana Maria vendos t’i japë fund jetës në mënyrë tragjike, sepse:

- A) e di që prindërit nuk do ta pranojnë më.
- B) humbi dashurinë e vetme që provoi në jetë.
- C) ka frikë nga ndëshkimi që e pret.
- D) vetëgjykohet për fajet që ka bërë.

15. Poezia e Dritëro Agollit “*Kur të jesh mërzitur shumë*” bën pjesë në lirikën:

- A) erotike,
- B) intime,
- C) shoqërore,
- D) të natyrës.

16. Në romanin “Shkëlqimi dhe rënia e shokut Zylo”, Demka është një figurë tragjike, sepse:

- A) ka humbur vetveten.
- B) nuk i kundërshton dot eprorët.
- C) nuk shkruan dot letërsi.
- D) shokët po e braktisin.

17. Në romanin “Shkëlqimi dhe rënia e shokut Zylo”, autori e ka përdorur fjalën “shok” me kuptim:

- A) adhures,
- B) ironik,
- C) nderues,
- D) përçmues.

Provimet me zgjedhje

18. Cili prej romaneve të mëposhtme ngrihet mbi një fabul **irreale dhe groteske**?

- A) Fshati mbi shtatë kodrinat. C) Nëpunësi i pallatit të ëndrrave.
B) Kronikë në gur. D) Qyteti i fundit.

19. Çfarë e bën veçanërisht figurativ dhe gjallërues rrëfimin në romanin “Kronikë në gur” të Ismail Kadaresë?

- A) Logjika fëminore. C) Mënyra e jetesës.
B) Humori i plakave të qytetit. D) Mjedisi ku jetojnë.

20. Cila prej fjalive të mëposhtme përmban çelësin e rrëfimit të mëtejshëm për të gjithë romanin “Kronikë në gur”?

- A) Ishte e vështirë të ishe fëmijë në këtë qytet.
B) Ky ishte një qytet që nuk ngjante me asgjë.
C) Gjithçka në këtë qytet ishte e vjetër dhe e gurtë.
D) Shumë gjëra këtu ishin të pabesueshme dhe shumë gjëra ishin si në ëndrra.

21. Në romanin “Kronikë në gur”, midis veçorive që e bëjnë të çuditshëm qytetin, është dhe fakti se, nëse rrëzohesh natën në anë të rrugës, atëherë bije:

- A) në një hendek shumë të thellë.
B) në oborrin e ndonjë shtëpie.
C) në pusin e hapur për të mbledhur ujërat e shiut.
D) mbi çatinë e një shtëpie të lartë.

22. Në romanin “Kronikë në gur”, cili është funksioni i përfshirjes së disa kronikave të vogla?

- A) Japin një vështrim objektiv të historisë.
B) Japin përshkrime plotësuese të mjedisit.
C) Shprehin pikëpamje të personaliteteve të kohës.
D) Shprehin pikëpamje të autorit në lidhje me ngjarjet e kohës.

Matura Shtetërore 2007, Teste

23. Shprehja *qytet i gurtë*, në romanin “Kronikë në gur”, është në antitezë me metoniminë:

- A) çatitë shekullore. C) qytet i çuditshëm.
B) korraca të forta. D) mishi i butë i jetës.

24. Titulli i romanit “Pallati i ëndrrave” të Ismail Kadaresë simbolizon:

- A) ambicien për karrierë. C) përndjekjen e mendimit të lirë.
B) gjumin e robërisë. D) qetësinë dhe paqen që njeriu gjen në ëndrra.

25. Në shprehjen “.....ai kishte në duar *terrin* e njerëzve”: autori do të thotë se ai kishte në duar (Nëpunësi i pallatit të ëndrrave):

- A) frikën e njerëzve. C) pjesën kriminale të çdo njeriu.
B) nëndërgjegjen e tyre. D) vdekjen e tyre.

26. Suksesi ose disfata e heronjve të Homerit varet nga:

- A) fati i paracaktuar. C) prejardhja familjare.
B) fuqia fizike. D) rrethanat e momentit.

27. Çfarë simbolizon Andromaka në poemën “Iliada” të Homerit?

- A) Ambicien për pushtet.
B) Besnikërinë bashkëshortore.
C) Bukurinë e përsosur hyjnore.
D) Femrën mendjelehtë.

28. Në tragjedinë e Eskilit “Prometeu i mbërthyer”, Prometeu u dënua, sepse:

- A) mohoi prejardhjen e tij hyjnore.
B) organizoi një komplot kundër Zeusit.
C) u rrëmbeu zjarrin perëndive.
D) zbuloi sekretet e perëndive.

Provimet me zgjedhje

29. Rebelimin e Prometeut, në tragjedinë “Prometeu i mbërthyer”, e shkaktoi:

- A) ambicia personale për fron.
- B) mendjemadhësia e paduruar e Zeusit.
- C) paaftësia e Zeusit për të drejtuar.
- D) rreziku që kërcënonte njerëzimin.

30. Pse Hamleti, në tragjedinë “Hamleti” të Shekspirit, është i dëshpëruar?

- A) E ndjen se është i vonuar në veprime.
- B) Është i paaftë të luftojë.
- C) Është i vetëm në luftën e tij.
- D) I mungon kuraja.

31. Nëpërmjet figurës së Hamletit, Shekspiri ka shpalosur:

- A) ambicien e shfrenuar.
- B) dyzimin e njeriut në jetë.
- C) idealin për njeriun.
- D) pasionin për pushtet.

32. Cili nga vargjet e mëposhtme, marrë nga tragjedia “Hamlet”, përmban kuptimin esencial të një drame të tërë?

- A) Ju lutemi, mbani gishtin përmbi gojë.
- B) Kjo botë u çthur: O prapësi, o dreq.
- C) Që unë paskam lindur të të ndreq.
- D) Rri qetë, shpirt i mjer’ e i munduar.

33. Në romanin “Don Kishoti” i Servantesit, Don Kishoti i hyn rrugës së aventurave, sepse:

- A) dëshiron t’u bëjë mirë njerëzve.
- B) ka etje për pasuri dhe pushtet.
- C) do t’i rrëmbejë dashurinë damës së zemrës.
- D) kërkon që emri i tij të përjetësohet në një libër kalorësiak.

Matura Shtetërore 2007, Teste

34. Figurën e Don Kishotit e lidh me epokën e Rilindjes Evropiane:

- A) shpirti i aventurës. C) ëndrra kalorësiake.
B) koncepti i tij për lirinë. D) respekti për shkencën dhe dijen.

35. Dukuria e donkishotizmit konceptohet si:

- A) ëndërrim dhe zhgënjim.
B) mosnjohje e jetës dhe realitetit.
C) moskundërshtim i së keqes me dhunë
D) pakënaqësi dhe rebelim.

36. E veçantë për stilin e Kamysë është:

- A) pasuria me figura abstraguese. C) sintaksa poetike e rënduar.
B) simbolika e përgjithshme. D) thjeshtësia e madhe.

37. Në romanin e Kamysë “I huaji”, të gjithë në gjyq mendojnë se Mërsoi ka një natyrë kriminale, sepse:

- A) bën një jetë të shthurur.
B) ka kryer dhe vrasje të tjera më parë.
C) nuk derdhi lot për nënën e vdekur.
D) vrasjen e kreu me paramendim.

38. Tema qendrore e novelës “Metamorfoza” të Kafkës është:

- A) revolta si forcë e brendshme e njeriut.
B) pathyeshmëria e njeriut.
C) vetmia dhe mungesa e rrugëdaljes.
D) vetëpërsosja dhe roli aktiv i njeriut.

39. Novela “Metamorfoza” ka personazhe:

- A) historikë, C) realë,
B) legjendarë, D) simbolikë.

Provimet me zgjedhje

40. E reja origjinale që solli në letërsi Kafka është:

- A) gjyqi që i bën njeriu vetvetes.
- B) përluljen e njeriut krenar.
- C) modelin e artistit të angazhuar.
- D) vetëvrasjen si rrugëdalje nga gjendja e absurdit.

41. E veçanta e figurave të Kafkës është:

- A) këmbëngulja deri në vetëmohim.
- B) përlulësia dhe nënshtrimi ndaj fatit.
- C) prirja ndaj vetmisë dhe kotësisë.
- D) sakrifikimi në emër të lirisë.

42. Nga objektet që ka në dhomë, Gregori Zamsa ndihet më shumë i lidhur me:

- A) fotografinë e varur në mur,
- B) modelin e koleksioneve,
- C) shtratin,
- D) tryezën.

43. Vepra e Buxatit është përqasur shpesh me:

- A) absurdin e ekzistencializmin,
- B) realizmin magjik,
- C) romantizmin,
- D) surrelizmin.

44. Ndikimi i Buxatit nga Kafka qëndron në:

- A) dhënien e personazheve në dialektikë zhvillimi.
- B) personazhet dhe mjediset e ngurtësuar.
- C) përmbysjet e befasishme të situatave.
- D) shkrirjen e reales me fantastiken.

45. Shkretëtira, në veprën e Buxatit “Shkretëtira tartare”, simbolizon:

- A) aventurën e rrezikshme.
- B) dëshirën për të jetuar në vetmi.
- C) horizontin e shpresës.
- D) paaftësinë për të jetuar dhe ndjerë.

Matura Shtetërore 2007, Teste

46. Në romanin “Krim e ndëshkim” të Dostojevskit, skena e përjetimit psikologjik dhe emocional të aktit të vrasjes nga Raskolnikovi, është e ngjashme me ato të veprave të:

- A) Eskilit,
- B) Euripidit,
- C) Rasinit,
- D) Shekspirit.

47. Markezi është përfaqësues i:

- A) realizmit kritik,
- B) realizmit magjik,
- C) simbolizmit,
- D) surrelizmit.

48. Në romanin “Një qind vjet vetmi” të Markezit, ç’cilësi e karakterit të Amarantës zbulohet në marrëdhënien e saj me Krespin?

- A) Cinizmi,
- B) Krenaria,
- C) Ligësia,
- D) Përkushtimi.

49. Cilat janë motivet bazë mbi të cilat ngrihet vepra “Një qind vjet vetmi”?

- A) Brishtësia e njeriut dhe vuajtja prej absurdit.
- B) Stoicizmi dhe pathyeshmëria e njeriut në jetë.
- C) Vetmia dhe pasioni njerëzor.
- D) Vonesa dhe trishtimi që shkatërron shpresat.

50. Personazhet e Markesit nuk e përjetojnë dot dashurinë, sepse:

- A) i pengon mjedisi ku jetojnë.
- B) kanë detyra më të rëndësishme për të përmbushur.
- C) janë përherë në luftë.
- D) vetmia ua ka tharë shpirtin.